

1

Εννοιολογικές προσεγγίσεις και οριοθετήσεις

1.1 Εννοιολογικές προσεγγίσεις

Συχνά παρατηρείται μια σύγχυση ανάμεσα στους όρους «υπαίθρος», «αγροτική περιοχή», «αστική περιοχή», κι αυτό ως ένα σημείο οφείλεται στο γεγονός ότι αφενός δεν υπάρχουν κοινά αποδεκτοί ορισμοί, αφετέρου οι παγκόσμιοι οργανισμοί και οι ερευνητές δεν φαίνεται να ακολουθούν αποδεκτές οριοθετήσεις. Ταυτόχρονα, υπάρχει και μια σύγχυση για το αν η επιχειρηματικότητα της υπαίθρου διαφοροποιείται από τη γενικότερη επιχειρηματικότητα, και αν ναι, ποια είναι τα διακριτά όρια μεταξύ τους; Για να βοηθήσουμε τους αναγνώστες, και ιδιαίτερα τους φοιτητές που ασχολούνται με τη διάχυση των ευρωπαϊκών πράσινων πολιτικών στις επιχειρήσεις, να κατανοήσουν καλύτερα τη συλλογιστική του βιβλίου αυτού, παραθέτουμε ορισμένα στοιχεία από τη διεθνή βιβλιογραφία.

1.1.1 Οριοθέτηση της υπαίθρου

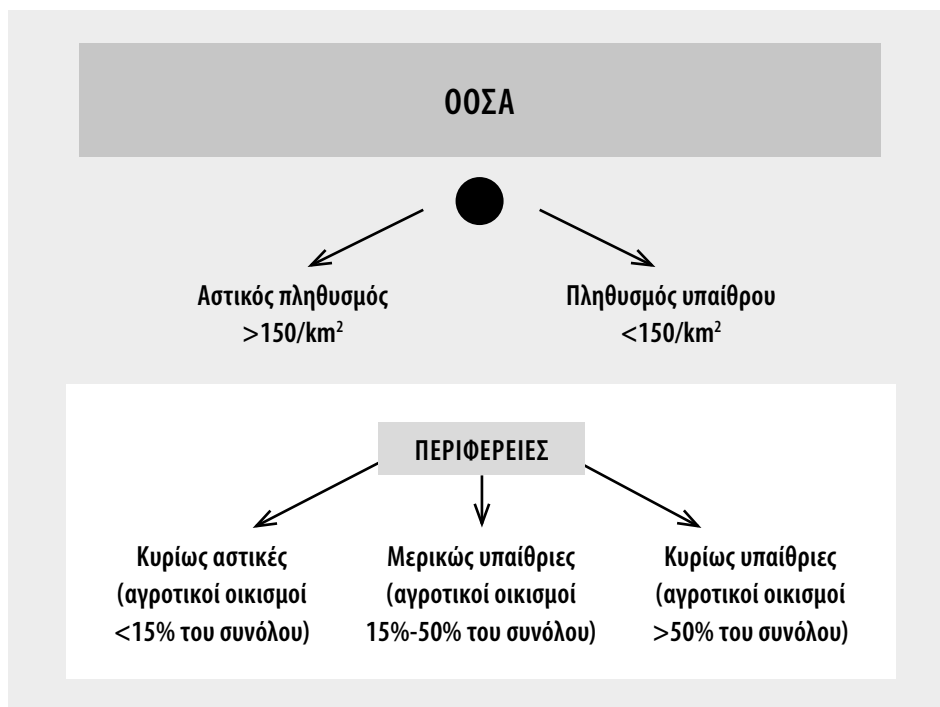
Στη διεθνή βιβλιογραφία δεν υπάρχει κοινά αποδεκτός ορισμός του «αγροτικού χώρου», ούτε ένας κοινά αποδεκτός ορισμός της «υπαίθρου». Εκείνο στο οποίο

υπάρχει σύγκλιση απόψεων είναι ότι η «ύπαιθρος» ως έννοια είναι ευρύτερη της έννοιας του «αγροτικού χώρου». Επίσης, σύγκλιση απόψεων υπάρχει και στο ότι η «αστική περιοχή» είναι ο αντίποδας της «υπαίθρου». Δηλαδή, η διάκριση των εννοιών «αστική περιοχή» και «ύπαιθρος» γίνεται αποδεκτή στη βάση της χωρικότητας, και μάλιστα με μια αρνητική προσέγγιση, με την έννοια πως ό,τι περισσεύει από την οριοθέτηση των αστικών περιοχών είναι ύπαιθρος. Ο πληθυσμός που δεν κατοικεί σε μια αστική περιοχή κατοικεί στην ύπαιθρο. Μια οριογραμμή γενική και αόριστη. Αλλά και στο πληθυσμιακό μέγεθος που προσδιορίζει την «αστική περιοχή» υπάρχει διαφοροποίηση. Στη Γαλλία, στις ΗΠΑ και σε πολλές άλλες χώρες, ο διαχωρισμός γίνεται στη βάση του πληθυσμιακού μεγέθους. Το πληθυσμιακό, όμως, μέγεθος διαφέρει από χώρα σε χώρα. Για παράδειγμα, οι ΗΠΑ τοποθέτησαν τον πήχη της οριογραμμής στους 2.500 κατοίκους. Πάνω από 2.500 κατοίκους πρόκειται για αστική περιοχή, ενώ κάτω από 2.500 κατοίκους μιλάμε για ύπαιθρο. Η Γαλλία τοποθέτησε τον πήχη της οριογραμμής στους 2.000 κατοίκους. Στην Ελλάδα αστικές περιοχές είναι αυτές που έχουν πάνω από 10.000 κατοίκους, ημιαστικές οι περιοχές από 2.000 έως 10.000 κατοίκους, και αγροτικές περιοχές από 2.000 κατοίκους και κάτω. Πρόκειται για μια πανσπερμία περιπτώσεων, όπου το κάθε κράτος και ο εκάστοτε ερευνητής διαχωρίζει τον αστικό χώρο από την ύπαιθρο με τα δικά του κριτήρια. Γενικά, οι διάφοροι παγκόσμιοι και ευρωπαϊκοί οργανισμοί οριοθετούν τις περιοχές της υπαίθρου σε σχέση με τις αστικές περιοχές στη λογική πως ό,τι δεν είναι αστικό είναι ύπαιθρος (EESC, 2009). Για παράδειγμα, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) στον διαχωρισμό αστικών περιοχών και υπαίθρου θέτει ως κριτήριο την πληθυσμιακή πυκνότητα με μια διευρυμένη οριοθέτηση. Τοποθετεί τον πήχη στους 150 κατοίκους ανά χλμ². Αυτό σε πρακτικό επίπεδο σημαίνει ότι στην Ελλάδα, η συντριπτική πλειοψηφία των περιοχών θεωρούνται ύπαιθρος.

Ταυτόχρονα, ο ΟΟΣΑ χωρίζει την ύπαιθρο, πέρα από την πληθυσμιακή πυκνότητα και στη βάση του είδους των οικισμών, στις εξής τρεις κατηγορίες:

- α.** Υπαίθριες περιοχές. Είναι οι περιοχές στις οποίες οι αγροτικοί οικισμοί είναι μικρότεροι του 50% του συνόλου των οικισμών.
- β.** Μερικώς υπαίθριες περιοχές. Είναι οι περιοχές με αγροτικούς οικισμούς από 15 μέχρι 50% των συνολικών οικισμών.
- γ.** Κυρίως αστικές. Είναι οι περιοχές όπου οι αγροτικοί οικισμοί είναι μικρότεροι του 15% του συνόλου των οικισμών.

Με βάση τα παραπάνω, η διάκριση των αστικών περιοχών σε σχέση με την ύπαιθρο από τον ΟΟΣΑ γίνεται στη βάση της πληθυσμιακής πυκνότητας και στη βάση του είδους των οικισμών.

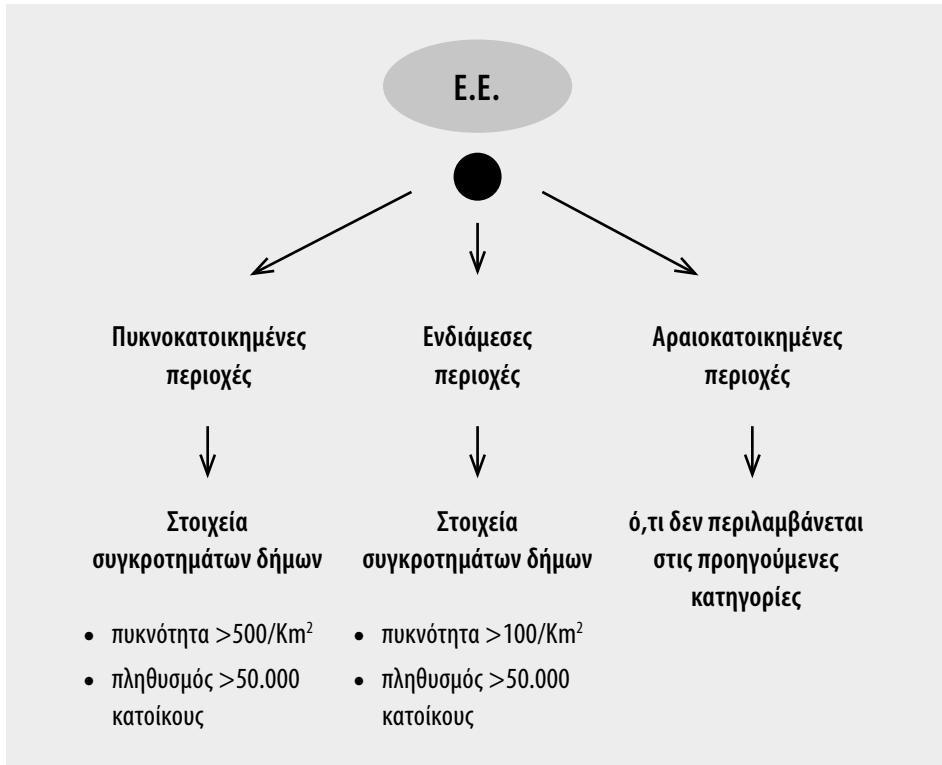

Σχήμα 1.1 Διάκριση αστικών περιοχών και υπαίθρου από τον ΟΟΣΑ

Πηγή: Συγγραφείς του βιβλίου

Η ΕΕ τοποθετεί τον διαχωρισμό στη βάση του βαθμού αστικοποίησης. Ο διαχωρισμός αυτός διαμορφώνεται από την πληθυσμιακή πυκνότητα αλλά και τον πληθυσμό των δήμων. Έτσι, η ΕΕ διακρίνει τρεις κατηγορίες περιοχών. Η πρώτη κατηγορία είναι οι πυκνοκατοικημένες περιοχές. Σ' αυτήν εντάσσονται συγκροτήματα δήμων με πυκνότητα άνω των 500 κατοίκων ανά χλμ² και πληθυσμό μεγαλύτερο των 50.000 κατοίκων. Η δεύτερη κατηγορία είναι οι ενδιάμεσες περιοχές. Εδώ εντάσσονται συγκροτήματα δήμων με πυκνότητα μεγαλύτερη των 100 κατοίκων ανά χλμ² και πληθυσμό μεγαλύτερο των 50.000 κατοίκων. Η τρίτη κατηγορία είναι οι αραιοκατοικημένες περιοχές, με ό,τι απομένει από τις δύο προηγούμενες κατηγορίες των συγκροτημάτων δήμων. Εδώ δημιουργείται ένα βασικό εμπόδιο στη διάχυση των ευρωπαϊκών πράσινων πολιτικών, το οποίο σχετίζεται με το γεγονός ότι τα κράτη μέλη δεν ακολουθούν την ίδια κατηγοριοποίηση. Διαφοροποιούνται τόσο με την κατηγοριοποίηση της ΕΕ όσο και με τη μεταξύ τους κατηγοριοποίηση. Για παράδειγμα, στη Γαλλία η κατηγοριοποίηση γίνεται στη βάση του πληθυσμιακού κριτηρίου σε συνδυασμό με τους εργαζόμενους σε επίπεδο κοινοτήτων. Αυτό σε πρακτικό επίπεδο σημαίνει: διαχωρισμός αστικών περιοχών και υπαίθρου στην

οριογραμμή των 2.000 κατοίκων και σε επίπεδο κοινοτήτων σε τρεις κατηγοριοποιήσεις, αστικός πόλοι πάνω από 5.000 εργαζόμενους, περιαστικά κέντρα αυτά που έχουν το 40% του ενεργού πληθυσμού. Όλες οι υπόλοιπες περιοχές χαρακτηρίζονται περιοχές υπαίθρου. Αυτό το σχήμα σαφώς και δεν είναι συμβατό με το σχήμα που έχει διαμορφώσει η ΕΕ.

Σχήμα 1.2 Διάκριση αστικών περιοχών και υπαίθρου από την ΕΕ

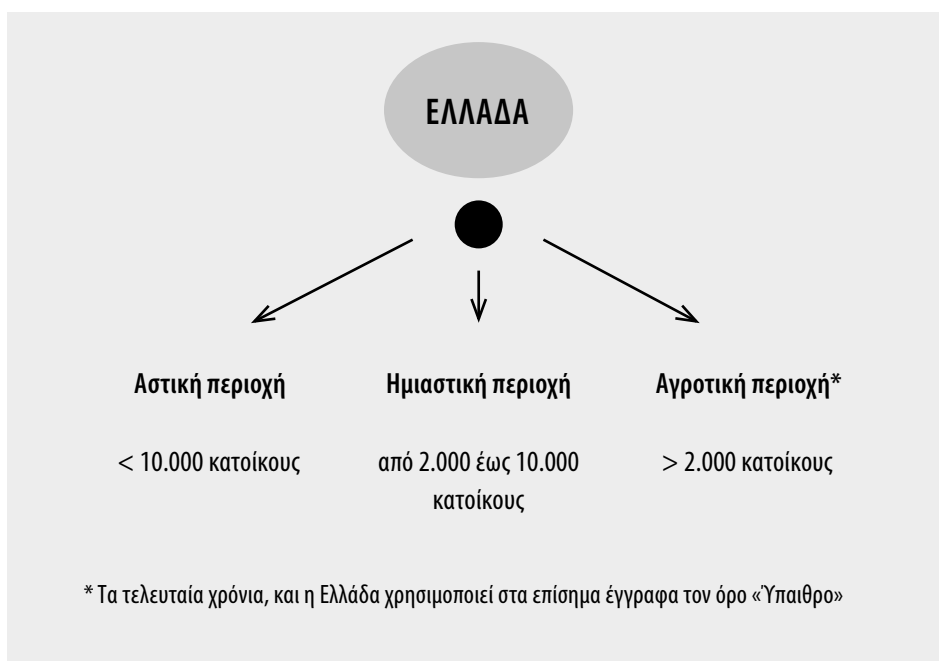
Πηγή: Συγγραφείς του βιβλίου

Η Ελλάδα για πολλά χρόνια δεν έκανε διαχωρισμό της υπαίθρου από τις αγροτικές περιοχές. Πολλά κείμενα της ΕΕ που χρησιμοποιούσαν τους όρους «rural» και «agriculture», στα ελληνικά μεταφράζονταν ως «αγροτικός» ως οι όροι αυτοί να είναι ταυτόσημοι. Ευτυχώς τα τελευταία χρόνια αυτό άλλαξε.

Στην Ελλάδα η κατηγοριοποίηση γίνεται με πληθυσμιακά κριτήρια και στη βάση τριών κατηγοριών (αστικές, ημιαστικές και αγροτικές περιοχές).

Οι διαρθρωτικές αλλαγές που έχουν επέλθει και στην ύπαιθρο της Ελλάδας έχουν δημιουργήσει νέα δεδομένα που υπερβαίνουν τις κατηγοριοποιήσεις του παρελθόντος, αφού πλέον στην ελληνική ύπαιθρο οι δραστηριότητες δεν είναι

μόνο αγροτικές και κτηνοτροφικές (Κίζος, 2014; Ανθοπούλου, 2001), αλλά διαφόρων ειδών επιχειρήσεις εξυπηρετούν τις αγροκτηνοτροφικές ανάγκες, τις καταναλωτικές ανάγκες των κατοίκων, τις ψυχαγωγικές ανάγκες των κατοίκων καθώς και ανάγκες που έχουν να κάνουν με την υγεία, την παιδεία, την περίθαλψη, τις μεταφορές, τις κατασκευές και πολλές ακόμα ανάγκες των κατοίκων. Για παράδειγμα, στην ελληνική ύπαιθρο τα τελευταία χρόνια έχουμε μια έξαρση ιδιωτικών και κοινωνικών επιχειρήσεων υγείας. Σε κάθε κεφαλοχώρι ανοίγει κι ένα φαρμακείο ή ένα ιδιωτικό ιατρείο, για να καλύψει τις ανάγκες του πληθυσμού. Ανοίγουν επιχειρήσεις εκμάθησης ξένων γλωσσών, τουριστικών καταλυμάτων και πολλών άλλων ειδών.

Σχήμα 1.3 Διάκριση αστικών περιοχών και αγροτικών περιοχών της Ελλάδας με βάση τα πληθυσμιακά κριτήρια

Πηγή: Συγγραφείς του βιβλίου

Πέρα, όμως, από τους οργανισμούς και τα κράτη, και οι ερευνητές δεν χρησιμοποιούν ίδια κριτήρια για τον προσδιορισμό της υπαίθρου. Στη διεθνή βιβλιογραφία, ο κάθε ερευνητής προσδιορίζει την ύπαιθρο με τα δικά του κριτήρια και δημιουργεί τις δικές του διαφοροποιήσεις με βάση τις ανάγκες του άρθρου του (Phillipson et al, 2019; Antrop, 2004).

1.1.2 Οριοθέτηση της ιδιωτικής επιχειρηματικότητας της υπαίθρου

Όπως με τον ορισμό και την οριοθέτηση της «υπαίθρου» υπάρχει διαπιστωμένη ασάφεια, έτσι και με τον ορισμό της «επιχειρηματικότητας» δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός. Η επιχειρηματικότητα επιδέχεται πολλούς ορισμούς και πολλές εννοιολογικές προσεγγίσεις. Είναι μια σύνθετη, πολυδιάστατη και σε μεγάλο βαθμό αόριστη έννοια (Peneder, 2006).

Η δυσχέρεια προκύπτει από δυο παράγοντες:

- α. από την πολυπλοκότητα του πεδίου,
- β. από τα ελλείμματα της θεωρητικής τεκμηρίωσης.

Από το 1734, όταν ο Γάλλος οικονομολόγος Richard Cantillon περιέγραψε τον επιχειρηματία ως το πρόσωπο εκείνο που ασκεί επιχειρηματική δράση σε συνθήκες αβεβαιότητας, αγωνιζόμενο να επωφεληθεί από τη διαφορά τιμών η οποία δημιουργείται μεταξύ αγοράς και πώλησης, μέσα στο πλαίσιο της αβεβαιότητας, μέχρι και σήμερα, στη διεθνή βιβλιογραφία συναντά κανείς ποικίλες προσεγγίσεις για την επιχειρηματικότητα, τον επιχειρηματία και την επιχείρηση. Για την επιχειρηματικότητα, οι προσεγγίσεις εστιάζονται συνήθως στην αναζήτηση ευκαιριών, στον εντοπισμό τους και στην αξιολόγησή τους, στη δημιουργία νέων προϊόντων ή υπηρεσιών, στην ανάπτυξη καινοτόμων παρεμβάσεων, στις οικονομικές επεκτάσεις και παρεμβάσεις, στην αναζήτηση νέων κερδοφόρων αγορών και πολλών ακόμα πράξεων που σχετίζονται με δραστηριότητες και αποτελέσματα.

Ένας από τους ορισμούς που παρουσιάζεται με συχνότητα για την επιχειρηματικότητα είναι αυτός του Παγκόσμιου Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας–GEM).

Για το Παγκόσμιο Παρατηρητήριο Επιχειρηματικότητας–GEM, επιχειρηματικότητα θεωρείται «κάθε προσπάθεια για δημιουργία νέας επιχείρησης ή νέας δραστηριότητας, όπως το ελεύθερο επάγγελμα, η δημιουργία ενός νέου επιχειρηματικού οργανισμού ή η επέκταση ήδη υπάρχουσας επιχείρησης, που γίνεται από έναν ιδιώτη, από ομάδα ιδιωτών ή από επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν».

Πηγή: GEM (2003). *Global Report*, Ewing Marion Kauffman Foundation

Επίσης, με μεγάλη συχνότητα παρουσιάζεται και ο ορισμός της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Για την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, επιχειρηματικότητα θεωρείται «η σκέψη και η διαδικασία να δημιουργήσεις και να αναπτύξεις οικονομική δραστηριότητα που θα βασίζεται στον συνδυασμό της ανάληψης κινδύνου, δημιουργικότητας και καινοτομίας με τη διαχείριση μέσα από έναν υπάρχοντα οργανισμό».

Πηγή: Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2003. Πράσινη βίβλος για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη, Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, COM (2003), 27 τελικό

Τα τελευταία χρόνια, από κάποιες πηγές αμφισβητείται ότι η επιχειρηματικότητα της υπαίθρου είναι κάτι διαφορετικό από εκείνη των αστικών περιοχών. Επιχειρηματολογούν ότι με τις μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές που έγιναν στην ύπαιθρο, πλέον οι επιχειρήσεις δεν είναι αγροκτηνοτροφικής κατεύθυνσης. Στην ύπαιθρο αναπτύσσονται επιχειρήσεις όλων των μορφών και κλάδων, όπως συμβαίνει και στις αστικές περιοχές. Η ανάπτυξη του διαδικτύου, των τηλεπικοινωνιών, ο ψηφιακός μετασχηματισμός και πολλά άλλα έλυσαν προβλήματα αποστάσεων και μετακινήσεων, και ώθησαν τις επιχειρήσεις της υπαίθρου να ξεπεράσουν τα προβλήματα της χωρικότητας. Τα δίκτυα μεταφοράς δεν αντιμετωπίζουν πλέον τα προβλήματα του παρελθόντος. Παράλληλα, άλλαξε και ο χαρακτήρας και ο προσανατολισμός των χωριών της υπαίθρου. Η αστικοποίηση έφτασε να επηρεάζει τους κατοίκους και του πιο απομακρυσμένου χωριού της υπαίθρου. Οι άνθρωποι που ζούνε στην ύπαιθρο όλο και περισσότερο αποκτούν καταναλωτικές συνήθειες, και όχι μόνο, παρόμοιες με αυτές των αστικών περιοχών. Πολλά χωριά έχουν μετατραπεί σε παραθεριστικά κέντρα, κυρίως συνταξιούχων από τα αστικά κέντρα που έλκουν την καταγωγή τους από τα χωριά αυτά, μεταφέροντας συνήθειες και αγοραστικές συμπεριφορές που αυτοί έχουν διαμορφώσει στα αστικά κέντρα όπου ζούσαν. Συνεπώς, η παραδοσιακή καθημερινότητα των χωριών έχει μεταβληθεί. Μάλιστα, ισχυρίζονται ότι τα τελευταία χρόνια μετακινούνται και εγκαθίστανται στην ύπαιθρο και νέοι άνθρωποι. Στην ύπαιθρο έχουμε και μια σειρά από ξένους εργάτες, γεγονός που σημαίνει ότι έχει αμβλυνθεί και το πρόβλημα της δυσκολίας εξασφάλισης εργατικού δυναμικού για τις επιχειρήσεις.

Η επέκταση αυτών των απόψεων οδηγεί στην απαίτηση για ομοιόμορφη στήριξη των επιχειρήσεων, είτε αυτές λειτουργούν στην ύπαιθρο είτε στις αστικές περιοχές. Δεν υπάρχει, κατά την άποψή τους, ανάγκη για εξειδικευμένα προγράμματα στήριξης των επιχειρήσεων της υπαίθρου, αλλά τα όποια ευρωπαϊκά ή εγχώρια προγράμματα στήριξης επιχειρήσεων πρέπει να είναι βασισμένα σε ενιαίο πλαίσιο συμμετοχής, ανεξάρτητα από τη χωρικότητα.

Αυτή η άποψη, που δεν είναι η επικρατέστερη, δέχεται μεγάλη κριτική, γιατί προσπερνάει με επιφανειακό τρόπο ζητήματα χωρικότητας αλλά και ιδιαιτεροτήτων της υπαίθρου οι οποίες, παρά τις μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές που έχουν επέλθει και τις οποίες επικαλούνται, συνεχίζουν να υπάρχουν στο επιχειρηματικό περιβάλλον και μάλιστα σε κάποιες περιπτώσεις γίνονται πιο ισχυρές. Η οριογραμμή αστικών περιοχών και υπαίθρου δεν εξαλείφθηκε από τις διαρθρωτικές αλλαγές που έγιναν στην ύπαιθρο. Οι περιοχές της υπαίθρου συνεχίζουν να παρουσιάζουν στην πλειοψηφία τους χαμηλή πυκνωση, με γερασμένο, ως επί το πλείστον, πληθυσμό. Ο ενεργός πληθυσμός από τον οποίο οι επιχειρήσεις αντλούν εργατικό δυναμικό είναι περιορισμένος. Το πρόβλημα διογκώνεται όταν οι επιχειρήσεις της υπαίθρου αναζητούν εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό. Οι συνθήκες διαβίωσης στην ύπαιθρο και οι ευκαιρίες για επαγγελματική ανέλιξη δεν είναι ίδιες με αυτές των αστικών κέντρων. Οι πολλοί μικροί και διασκορπισμένοι οικισμοί δημιουργούν μικρή σε δυναμική αγορά και ταυτόχρονα προβλήματα στην πρόσβαση σε δομές υγείας και παιδείας. Σε πολλές περιπτώσεις, υπάρχει έλλειψη δημόσιων συγκοινωνιών και απουσία ψυχαγωγικών δυνατοτήτων. Μπορεί η εικόνα σε σχέση με το παρελθόν να έχει βελτιωθεί, αυτό δεν σημαίνει όμως ότι η ύπαιθρος απέκτησε το ίδιο με τα αστικά κέντρα περιβάλλον διαβίωσης και πρόσβασης σε δημόσιες δομές υγείας, φροντίδας, μέριμνας και παιδείας. Ούτε οι επιχειρήσεις απαλλάχτηκαν από τα προβλήματα των ιδιαιτεροτήτων της υπαίθρου. Αυτό σημαίνει ότι η εγκατάσταση μιας επιχείρησης στην ύπαιθρο δεν είναι το ίδιο με την εγκατάστασή της στα αστικά κέντρα. Εξακολουθεί να ισχύει ότι η χωρικότητα είναι βασικό στοιχείο στην επιχειρηματικότητα και συνεπώς, η περιοχή εγκατάστασης και το επιχειρηματικό περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί στην περιοχή εγκατάστασης είναι βασικό στοιχείο, αφού οι έρευνες δείχνουν ότι η επιχειρηματικότητα δεν διαμορφώνεται ομοιόμορφα σε όλα τα περιβάλλοντα (Welter, 2011; Mueller, 2006).

Αν μελετήσουμε λίγο τη διεθνή βιβλιογραφία, θα διαπιστώσουμε ότι η δημιουργία επιχειρήσεων λειτουργεί σωστά στις αστικές περιοχές, χωρίς αυτό να ισχύει και για τις περιοχές της υπαίθρου (Faggio & Silva, 2014). Η έρευνα των Stathoroulou et al. (2004) έδειξε ότι στην επιχειρηματικότητα της υπαίθρου επιδρούν καθοριστικά η τοποθεσία, οι φυσικοί πόροι, το κοινωνικό κεφάλαιο, η αγροτική διακυβέρνηση και πολλοί ακόμα παράγοντες που απαριθμεί. Στην ύπαιθρο, έρευνες αποδεικνύουν ότι υπάρχει περιορισμένη αγοραστική δύναμη των κατοίκων και ταυτόχρονα οι επιχειρήσεις της υπαίθρου δέχονται και την πίεση του ανταγωνισμού από τις επιχειρήσεις των αστικών περιοχών που αναζητούν πελάτες και στις περιοχές της υπαίθρου (Saxena, 2012). Στην Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια και λόγω της οικονομικής κρίσης, έκλεισαν πολλές δομές εξυπηρέτησης των κατοίκων. Τραπεζικά καταστήματα μεταφέρθηκαν από την ύπαιθρο στα μεγάλα αστικά κέντρα για να μειώσουν τα κόστη τους. Το ίδιο έγινε και με τα ταχυδρομεία, τις οικονομικές υπηρεσίες του δημοσίου, τις υπηρεσίες του ασφαλιστικού συστήματος και πολλές ακόμα δομές,

δυσχεραίνοντας τη ζωή των κατοίκων. Ταυτόχρονα, το επιχειρηματικό περιβάλλον της υπαίθρου έγινε πιο αφιλόξενο με την απουσία αυτών των δομών.

«Οι διαφορές στην πληθυσμιακή πυκνότητα δημιουργούν επίσης διακυμάνσεις στη φύση των αγορών εργασίας αστικών περιοχών και υπαίθρου. Οι επιχειρήσεις της υπαίθρου, κατά μέσο όρο, έχουν πρόσβαση σε μια μικρότερη ομάδα δυνητικών εργαζομένων σε μια δεδομένη γεωγραφική ακτίνα. Αυτό επηρεάζει τόσο τους εργαζομένους με υψηλή, όσο και τη χαμηλή ειδίκευση. Οι διαφορές στην πυκνότητα και τη συχνότητα των δημόσιων συγκοινωνιών συχνά καθιστούν τις θέσεις της υπαίθρου λιγότερο προσιτές, με την απορρόφηση να εξαρτάται από την ιδιοκτησία αυτοκινήτου».

Πηγή: Phillipson et al, 2019

Αν υποθέσουμε ότι αγνοούμε τη διαφορετικότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος της υπαίθρου σε σχέση με εκείνο των αστικών κέντρων, και οι ευρωπαϊκές και εγχώριες πράσινες πολιτικές που ασκούνται είναι ίδιες για το σύνολο των επιχειρήσεων, τότε θα ισχύσει αυτό που ο Αριστοτέλης πριν από 2.400 χρόνια είπε: «Δεν υπάρχει τίποτα πιο άνισο από την ίση μεταχείριση των άνισων».

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, οι συγγραφείς του βιβλίου αυτού υιοθετούν τον όρο «ύπαιθρος» ως ευρύτερη έννοια της αγροτικής περιοχής. Θεωρούν ότι και στην Ελλάδα θα πρέπει να χρησιμοποιείται τόσο στα επίσημα έγγραφα αλλά και στην καθημερινή χρήση ο όρος «ύπαιθρος» ως αντίποδας των αστικών περιοχών. Για την κατανόηση των αναφερομένων στο βιβλίο, οι συγγραφείς υιοθετούν ως οριογραμμή ανάμεσα στα αστικά κέντρα και στην ύπαιθρο το πληθυσμιακό όριο των 5.000 κατοίκων. Δεν υιοθετούν την άποψη πως η επιχειρηματικότητα στην ύπαιθρο δεν παρουσιάζει τις ιδιαιτερότητές της. Αντίθετα, πιστεύουν ότι παρά τις μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές που έχουν επέλθει στην ύπαιθρο, η χωρικότητα είναι βασικό στοιχείο και η ύπαιθρος έχει το δικό της διαμορφωμένο επιχειρηματικό περιβάλλον, που διαφοροποιείται από το αστικό επιχειρηματικό περιβάλλον. Αυτό για τους συγγραφείς και τις απόψεις που εκφράζουν στο βιβλίο τους σημαίνει, σε πρακτικό επίπεδο, πως η διάχυση των πράσινων ευρωπαϊκών πολιτικών θα πρέπει να γίνεται στοχευμένα στην επιχειρηματικότητα της υπαίθρου, με προγράμματα και χρηματοδοτικά εργαλεία αποκλειστικά για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητάς της.